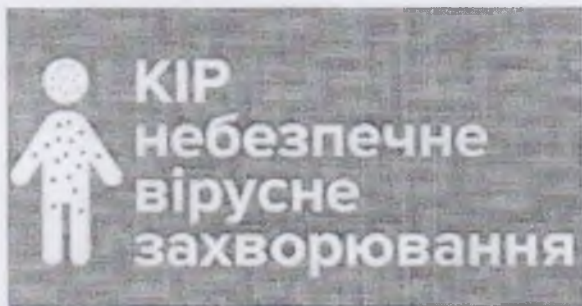

Спалах кору в Україні: що треба знати про хворобу

В Україні триває спалах кору – одного з найбільш заразних захворювань, відомих у світі. За 2017 рік зафіксовано 4782 випадки захворювання на кір. Ліків від кору не існує, єдиний надійний метод профілактики захворювання – вакцинація.

СПАЛАХ КОРУ В УКРАЇНІ: ЦИФРИ І ФАКТИ

Спалахи кору мають циклічний характер і відбуваються кожні 5—6 років. Головна причина спалахів — низьке охоплення щепленнями. 2016-го року менше половини українських дітей отримали щеплення від кору за графіком. Із вересня 2017 року, за рішенням оперативного штабу МОЗ з реагування на ситуацію з кором в Україні, тривають посилені заходи з імунізації, щоби захистити якомога більше дітей.

За 2017 рік в Україні зафіксували 4782 випадки захворювання на кір. Найбільше випадків зареєстрували в Івано-Франківській області – 1344, Одеській – 1256, та Закарпатській – 637. 5 людей в Одеській області померли, з них – 3 дітей. Уже в січні 2018 року в Одеській області померла ще одна дитина. Відтак, від кору померли вже 6 людей.

Станом на 11 січня 2018 року в Києві на кір захворіли 66 людей, із них 54 – діти.

МОЗ продовжує посилені заходи з вакцинації проти цього небезпечного захворювання, щоби запобігти епідемії.

ЯК ПЕРЕДАЄТЬСЯ ВІРУС КОРУ

Morbillivirus — вірус кору — надзвичайно заразний, він швидко передається від хворої людини до здорової повітряно-крапельним шляхом, тобто під час вдихання найдрібніших крапель слизу, які потрапили в повітря при чханні, кашлі або розмові хворого. Вірус кору може жити в повітрі та на поверхнях до двох годин після того, як хвора людина залишила приміщення.

Кір — одне з найбільш заразних захворювань, відомих у світі

9 з 10 неімунізованих людей, що контактують із хворим, будуть заражені.

Кір – одна з головних причин дитячої смертності в світі. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, щороку у світі 30—40 мільйонів дітей хворіють на кір, понад 800 тисяч

помирають від самої інфекції та її ускладнень. Це означає 314 смертей на день, 13 смертей щогодини.

Захворювання на кір може мати тяжкий перебіг

Інкубаційний період кору (тобто період, коли симптоми ще не проявляються) становить 6—21 днів. Далі починається період захворювання з такими симптомами: висока температура, головний біль, нежить, сухий кашель, збільшення лімфовузлів, запалення слизової оболонки очей (сльозотеча, світлобоязнь, гнійні виділення), пронос та блювота. На 4—5 день хвороби з'являється червоний висип, який починається зі шкіри голови й обличчя, а згодом розповсюджується на все тіло. Хвороба із симптомами триває до 4 тижнів і більше.

Кір має серйозні ускладнення

Захворювання може призвести до пневмонії, вушної інфекції, запалення мозку — енцефаліту, інших серйозних ускладнень, а також до інвалідності та смерті.

Усі діти та дорослі, які не робили щеплення, під загрозою

На сьогодні існує високий ризик захворювання на кір серед дітей, які не отримали щеплення. Підлітки та дорослі, які раніше не хворіли на кір і не робили щеплення, також залишаються вразливими до захворювання. У дорослих кір зазвичай має набагато тяжчий перебіг.

Невакциновані медичні працівники найбільше наражаються на ризик захворіти.

Ліків від кору не існує

Специфічного лікування від кору немає. Проте захворюванню можна запобігти.

ВАКЦИНАЦІЯ ПРОТИ КОРУ

Щеплення проти кору проводять уже понад 50 років, і за ці роки вакцини зарекомендували себе як безпечний та ефективний спосіб профілактики. Саме завдяки вакцинації вдалося знизити захворюваність на кір у десятки разів. Тільки з 2000 по 2016 роки смертність від кору знизилася на 79%, а це означає, що вакцини зберегли 20,3 мільйона дитячих життів у всьому світі. Щонайменше в п'яти регіонах світу кір має бути повністю викоринений до 2020 року — таку стратегічну мету проголосила ВООЗ. Переважна більшість європейців мають усі щеплення КПК за календарем, тож у 42 з 53 країн Європи вдалося зупинити поширення кору. Проблемними залишаються ті країни, де рівень охоплення щепленнями недостатній. На жаль, серед цих країн й Україна.

2 дози вакцини захищають від кору

Вакцинація формує специфічний імунітет, унаслідок чого організм людини стає нечутливим до захворювання. Згідно з календарем в Україні, в 12 місяців проводять перше щеплення від кору, а в 6 років — планову ревакцинацію. Ці дві дози вакцини забезпечують захист організму від кору.

Вакцинація КПК в Україні

Діти 1—9 років

Вакцина проти кору входить до складу комбінованої трикомпонентної вакцини КПК (для профілактики кору, епідемічного паротиту, краснухи). Вакцини КПК містять живі атенуйовані (штучно ослаблені) віруси кору, паротиту і краснухи. Наразі в Україну для щеплень КПК постачають Пріорикс™/Priorix™ — препарат, вироблений компанією GlaxoSmithKline Biologicals s.a (Бельгія). Пріорикс — безпечна, ефективна та якісна вакцина, прекваліфікована ВООЗ — найавторитетнішою організацією у сфері охорони здоров'я у світі. Ці та інші вакцини, що входять до календаря щеплень, за угодою з МОЗ, за кошти державного бюджету закуповує Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ). МОЗ України передає закуплені вакцини департаментам охорони здоров'я областей, а ті у свою чергу — державним медичним закладам, щоб громадяни України могли отримувати необхідні щеплення безкоштовно.

Захист від кору потрібний, якщо:

- Дитині виповнилося 12 місяців: не зволікайте із плановим щепленням КПК.
- Дитина старша від 1 року і ви пропустили перше щеплення — негайно надолужте його, звернувшись до вашого медичного закладу.
- Дитині 6 років — це час іти на планову ревакцинацію КПК.
- Ви пропустили планову ревакцинацію в 6 років. У цьому випадку зверніться до медичного закладу, адже тільки дві дози вакцини забезпечують повний захист.
- Дитині 6 та більше років і вона не має жодного щеплення КПК. У такому разі потрібно зробити два щеплення з інтервалом не менше одного місяця.
- Ви не пам'ятаєте, чи робили дитині щеплення КПК, і не маєте документальних підтверджень. У цьому випадку дитину також потрібно вакцинувати.
- Підлітки, а також дорослі, що не хворіли на кір, не отримували щеплень від кору. Їм також потрібна вакцинація від кору

Колективний імунітет потрібен нам усім

Віруси не знають кордонів. Однак навіть якщо кір завезено з іншої країни, то в середовищі, де рівень охоплення вакцинацією не нижчий за 98%, хвороба не буде поширюватися. Охоплення вакцинацією формус так званий колективний імунітет.

Протипоказання до вакцинації КПК

Перелік протипоказань щодо вакцинації КПК невеликий. За світовими стандартами він не включає легкі застуди з температурою до 38°C. Вакцинацію не роблять, якщо є високий ризик серйозної реакції, та при станах, коли імунна відповідь на введену вакцину не сформується:

1. Гостре захворювання, що супроводжується температурою, вищою за 38,5°C.
2. Серйозна алергічна реакція (анафілактичний шок) на попередню дозу вакцини чи відома алергічна реакція на один із компонентів вакцини (наприклад, на желатин, неоміцин, курячий білок тощо).
3. Захворювання і стани організму, при яких після введення вакцини імунітет може не сформуватися (наприклад, в умовах хіміотерапії в онкологічних хворих; при вживанні великих доз стероїдних гормонів; при вживанні ліків, що пригнічують імунітет: при СНІДі).
4. Вагітність. Вакциною КПК не прищеплюють вагітних, адже вона містить живі віруси. Щеплення проти кору необхідно зробити на етапі планування вагітності.

У разі виникнення тимчасових протипоказань до вакцинації дитина отримує так зване медвідведення від щеплень. Протипоказання на більший термін, ніж два тижні, може визначити тільки імунологічна комісія, що зазвичай збирається в районній лікарні або міській /обласній поліклініці. Потім пропущені за календарем щеплення потрібно надолужити.

Якщо дитина контактувала з хворим на кір

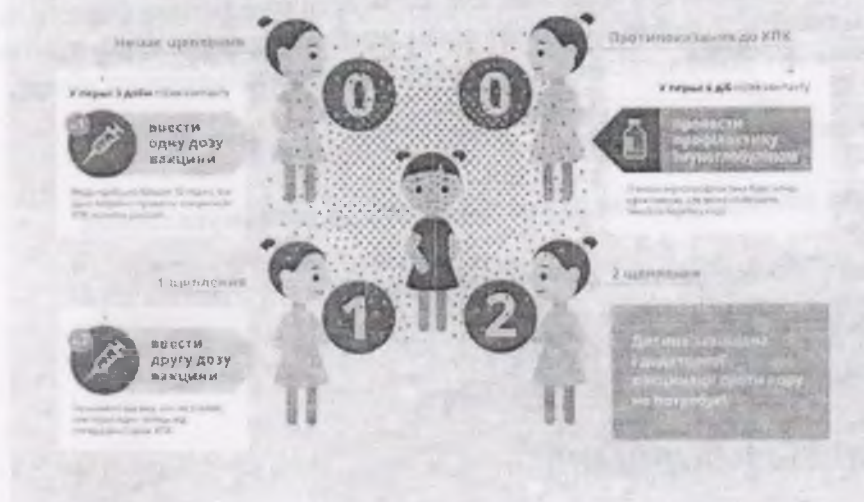
У разі контакту з хворим на кір негайно зверніться до лікаря. Якщо дитина контактувала з хворим на кір, вона має отримати вакцинацію проти кору протягом перших 72 годин. У деяких випадках також показана екстрена профілактика шляхом введення імуноглобуліну.

Дітям, які мають хронічні захворювання, вакцина необхідна

Існує міф, що наявність у дитини бронхіальної астми, цукрового діабету чи інших хронічних захворювань є протипоказанням до вакцинації. Проте насправді такі малюки потребують щеплення в першу чергу, адже ризик зараження кором і розвитку серйозних ускладнень після хвороби для них значно вищий.

Якщо дитина контактувала з хворим на кір

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

Порадьтеся щодо вакцинації КПК зі своїм лікарем або медичною сестрою

Щоб прийняти інформоване рішення про вакцинацію, поговоріть з лікарем. Підготуйтеся до консультації та складіть список питань, що вас турбують. Лікар розкаже про вакцину, можливі реакції організму на щеплення та порадить, як користуватися жарознижувальними препаратами, якщо в дитини підвищиться температура. Дізнайтеся, у якому випадку слід звернутися до лікаря та коли потрібно робити наступне щеплення.

Скажіть лікарю, якщо:

- вам здається, що дитина хвора;
- у дитини є алергія на ліки або їжу;
- раніше в дитини була сильна реакція на щеплення;
- у дитини є серйозні захворювання серця, легенів, нирок тощо;
- у дитини були судоми;
- дитина приймає якісь ліки;
- дитина проходила курс хіміотерапії, гормональної терапії, отримувала стероїди або ліки, що пригнічують імунітет;
- з моменту останнього щеплення минуло менше, ніж 4 тижні.

Якщо не довіряєте своєму лікарю, знайдіть того медичного працівника, з яким будете почуватись спокійно і впевнено.

Стежте, щоб вакцини вводили правильно

Вакцину ніколи не колоть у сідницю. Якщо вакцина потрапить у жировий прошарок, вона може втратити свої властивості. Якщо зачепити голкою сідничний нерв, це може призвести до болювого синдрому та інших порушень.

Зауважте, що:

- дітям до трьох років укол роблять у передню поверхню стегна;

- дорослішим дітям укол роблять у плече.

Після щеплення спостерігайте за дитиною

Не йдіть з поліклініки одразу після щеплення. Залишіться на 20—30 хвилин, щоб лікар міг побачити, що в дитини немає реакції негайного типу на вакцину. Незначне почервоніння та дискомфорт у місці ін'єкції, підвищення температури — це нормальна реакція дитини на щеплення. Ці симптоми — ознака того, що вакцина діє та організм дитини формує імунітет. Вони зазвичай самі минають за кілька діб. Якщо підвищена температура турбує дитину, ви можете дати їй жарознижувальне — відповідно до порад вашого дільничного лікаря.

Зверніться до лікаря, якщо:

- у дитини висока температура, яка важко збивається жарознижувальними препаратами;
- дитина тремтить або здригається так, наче їй холодно;
- дитина млява, дуже зблідла;
- дитина відмовляється від води та їжі, блює;
- дитина виражено занепокоєна, довго плаче.

РИЗИКИ ВІДМОВИ ВІД ВАКЦИНАЦІЇ

Якщо невакцинована дитина заразиться і перехворіє на кір, у неї, певна річ, сформується природний імунітет проти цього захворювання. Однак кір має тяжкий перебіг і часто потребує госпіталізації. Хворі на кір довго залишаються заразними, їх потрібно ізолювати на тривалий час. Інфекція може викликати ускладнення (пневмонію, енцефаліт), призвести до інвалідності чи смерті.

Вакцина КПК, як і будь-які медичні препарати, може мати побічні дії, проте ризик ускладнень після кору незрівнянно вищий, аніж ризик проявів після щеплення.

З 1000 людей, які заразилися кором, 1 помирає, 1 захворює на енцефаліт, а 50 отримують тяжкі ускладнення, від яких страждають усе життя. Водночас випадки складних реакцій на вакцину трапляються з меншою імовірністю, ніж один раз на мільйон. Обчисліть самі:

Ризики для невакцинованих

90%

імовірність, з якою невакцинована людина заразиться кором при контакті з хворим

5%

імовірність, перехворівши на кір, отримати порушення здоров'я на все життя

Ризики при щепленні

**ОДИН
НА МІЛЬЙОН**

має ймовірність серйозно алергічної реакції на щеплення

Варто пам'ятати, що вакцинація є законним правом кожного з нас на захист від кору — захворювання, яке може призвести до ускладнень або смерті. А ще вакцинація — це наш обов'язок: перед нашими дітьми, рідними, громадою і всіма людьми, що мешкають у нашій країні. Разом ми захистимо Україну від кору.

Матеріал підготовлено МОЗ України спільно з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) в Україні.

Лікування і профілактика респіраторних вірусних інфекцій: рекомендації лікаря

Сезон захворюваності на грип та інші респіраторні вірусні інфекції вже розпочався. У цей час слід бути особливо обачними та докласти максимум зусиль, щоб попередити хвороби швидше одужати та уникнути ускладнень. Несвоєчасні й неправильні профілактика та лікування можуть призвести до тяжких наслідків — від ускладнень і аж до втрати життя.

Відповідно до інформації Центру грипу, станом на 19 листопада 2017 від початку жовтня зафіксовано 167 566 хворих на "грип та ГРВІ", що типове для цієї пори року.

Що не слід призначати

Доведено, що грип та інші респіраторні вірусні інфекції є особливо небезпечними для дітей, вагітних, осіб похилого віку та людей з порушенням імунітету. Призначення лікарських засобів без доведеної ефективності або ж необгрунтоване призначення інших ліків не лише створює оману щодо лікування, але й може бути небезпечним через виникнення побічних ефектів. Крім того, для пацієнта вживання неефективних ліків також призводить — це гаяння часу та коштів.

Щоб уникнути небезпечних наслідків, Міністерство охорони здоров'я України наполегливо рекомендує лікарям уникати надмірного призначення ліків та бездоказових методів для лікування чи профілактики грипу та інших респіраторних вірусних інфекцій, (що часто називають загальним словом застуда), особливо у дітей.

Спираючись на сучасні доказові клінічні настанови, протоколи та рекомендації, МОЗ наполягає звернути увагу, що антибіотики (крім захворювань, що зумовлені бактеріями), противірусні препарати (крім озельтамівіру та занамівіру за показанням при лікуванні грипу), «імуномодулятори» та препарати інтерферонів не рекомендовані для лікування застуд у дітей. Неконтрольоване та необгрунтоване вживання антибіотиків призводить до формування резистентності до них. Ефективність вітамінів, антигістамінних та рослинних препаратів не є доведеною в якісно проведених наукових дослідженнях, а «Сиропи від кашлю» можуть бути шкідливими для дітей віком до 4 років. «Комбіновані ліки від застуди», котрі полегшують симптоми у дорослих, є забороненими для дітей молодшого віку.

Профілактичні заходи для попередження грипу та інших респіраторних вірусних інфекцій

Краще, однак, докласти зусиль для того, щоб уникнути випадків захворювань, ніж їх лікування. До та впродовж епідемічного періоду грипу та інших респіраторних вірусних інфекцій, Міністерство охорони здоров'я України наполягає на проведенні профілактичних заходів. Найважливішим з них є вакцинація проти грипу.

Особливо важливими є вакцинація проти грипу для людей із групи ризику:

— дітей;

— вагітних та породільць;

— осіб, старших 65 років;

— осіб з ослабленим імунітетом, онкологічними, хронічними та неврологічними (хвороби головного та спинного мозку, церебральний параліч, епілепсія, інсульт, розумова відсталість) захворюваннями, ожирінням.

Також існують професійні групи ризику:

— медичні працівники;

— вчителі й вихователі;

— продавці;

— водії громадського транспорту;

— усі, хто працює в багатолюдних місцях.

Вакцина проти грипу належить до рекомендованих вакцин та не закуповується за державний кошт. Її можуть закупати установи, організації, заклади.

Вакцину потрібно зберігати з дотриманням вимог «холодового ланцюга» (в холодильнику за температури (+2 — +8 °С). Пацієнт може сам купити вакцини проти грипу в аптеці за рецептом лікаря та доставити її до пункту щеплень з дотриманням «холодового ланцюга».

МОЗ рекомендує організувати тимчасові пункти щеплення проти грипу в дитячих дошкільних закладах, школах, організаціях, установах та закладах. Це допоможе попередити зростання рівня захворюваності та полегшити доступ населення до вакцинації проти грипу.

Крім вакцинації, радьте своїм пацієнтам:

— Не виходити з дому до одужання без крайньої потреби;

— Уникати близьких контактів з хворими;

— Прикривати ніс та рот при чиханні чи кашлі;

— Мити руки;

— За можливості не торкатися обличчя;

— Провітрювати приміщення;

— Привчатися до корисних звичок — бути фізично активними, загартовуватися;

— Позбутися шкідливих звичок — куріння та зловживання алкоголем.

За матеріалами сайту [МОЗ України](http://www.moz.gov.ua)

Що робити, якщо ви захворіли на грип

Грип зазвичай не потребує госпіталізації: при легкій формі грип не треба лікувати противірусними препаратами. Висока температура повинна нормалізуватися протягом першої доби без застосування жодних жарознижуючих препаратів. Поки хворієте, ви повинні залишатися вдома та відмовитися від поїздки на роботу, до школи, а також від подорожей, шопінгу, безпосередньої участі у соціальних заходах та громадських зібраннях.

Як зрозуміти, що ви захворіли саме на грип?

Характерні симптоми грипу:

- висока температура (з'являється не у всіх),
- кашель,
- біль у горлі,
- біль у м'язах,
- головний біль,
- озноб,
- інколи діарея та блювота.

Що робити, якщо ви захворіли на грип?

У деяких людей грип протікає у легкій формі, тому вони не потребують медичної допомоги чи лікування за допомогою визначених противірусних препаратів. Якщо у вас з'явилися будь-які симптоми грипу, не варто виходити з дому та слід уникати безпосереднього контакту з іншими людьми, крім випадків, коли необхідно отримати медичну допомогу в закладі охорони здоров'я.

Однак, якщо у вас з'явилися симптоми грипу, або у вас важка форма хвороби, варто звернутись до лікаря.

Деякі люди відносяться до групи підвищеного ризику розвитку ускладнень грипу (наприклад, діти молодшого віку, люди похилого віку від 65 років, вагітні, особи, які страждають від хронічних захворювань тощо). Це стосується як грипу, так і інших респіраторних інфекцій. Якщо ви знаходитесь у групі високого ризику та виявили симптоми грипу, краще якнайшвидше (на початковій стадії розвитку захворювання) звернутися до лікаря. Пам'ятайте, що встановити діагноз може лише лікар. Щоб лікування було ефективним, дотримуйтеся рекомендацій лікаря.

Чи варто звертатися до відділення невідкладної медичної допомоги, якщо захворювання протікає у легкій формі?

Ні. До відділення невідкладної допомоги потрапляють тільки хворі з важкою чи ускладненою формою захворювання.

Вам не варто звертатися до відділення невідкладної допомоги, якщо ви переносите грип у легкій формі.

Якщо виявили будь-які симптоми, що свідчать про розвиток важкого перебігу захворювання (наприклад, висока температура, задишка, кашель, сильний озноб і тому подібне), вам необхідно звернутися до відділення невідкладної допомоги.

Якщо ж ви виявили будь-які симптоми грипу та перебуваєте у групі високого ризику розвитку ускладнень або стурбовані через перебіг хвороби, зателефонуйте своєму лікареві та проконсультуйтеся.

Якщо ви відвідаєте відділення невідкладної допомоги, не будучи хворим на той момент, то можете заразитися грипом від дійсно хворих на грип.

Телефонуйте 103, якщо з'явилися небезпечні ознаки:

- задишка,
- висипи на шкірі,
- кровохаркання,
- синюшний відтінок шкіри,
- блювання та/або пронос,
- біль в грудях,
- зниження тиску,
- сповільнений пульс,
- аритмія,
- порушення свідомості,
- судоми.

Чи існують ліки від грипу?

Так. Є противірусні засоби, які лікар може призначити для лікування грипу. Вони сприяють швидкому одужанню та запобігають розвитку серйозних ускладнень.

Скільки часу потрібно залишатися вдома, якщо у вас грип?

Залишайтеся вдома протягом щонайменше доби після того, як спаде висока температура, крім випадків, коли потрібна невідкладна медична допомога. Висока температура повинна нормалізуватися протягом кількох днів без застосування жодних жарознижуючих препаратів. Поки хворієте, ви повинні залишатися вдома та відмовитися від поїздок на роботу, до школи, а також від подорожей, шопінгу, безпосередньої участі у соціальних заходах та громадських зібраннях.

Що робити, якщо хворієте?

Якщо ви захворіли, дотримуйтеся таких порад:

- контролюйте температури не менше двох разів на добу та при погіршенні стану:

- підтримуйте температуру в приміщенні 18-20°C;
- підтримуйте вологість у приміщенні 70±10%;
- дотримуйтесь ліжкового режиму;
- залишайтеся вдома 24 години після останнього періоду гарячки;
- провітрюйте приміщення не менше двох разів на добу;
- вживайте достатню кількість рідини (компот, сік, морс, мінеральна вода);
- при контакті з здоровими людьми одягайте медичну маску, щоб захистити оточуючих;
- якщо ви не хворієте, а доглядаєте за хворим, то часто мийте руки, тримайтесь на відстані від пацієнта.

Важливо підготуватися до лікування гарячки у дорослих та дітей. Які медикаменти слід приймати та в якому дозуванні — розкаже лікар.

За матеріалами CDC, ВООЗ